

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, доцента
Калатура Максима Васильовича – на дисертацію**

**Камишанського Олексія Юрійовича за темою: «Адміністративно-
правове забезпечення служби в Національній поліції України», подану на
здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності
12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне
право**

Актуальність теми дослідження. Національна поліція України функціонує сьогодні в складних умовах, які пов'язані із подоланням збройної агресії російської федерації, реалізацією стабілізаційних заходів на деокупованій території України, наближенням стандартів діяльності до вимог демократичних правоохоронних інституцій європейських держав – учасниць Європейського Союзу. Перераховане вище, та багато інших чинників вимагають постійного удосконалення для ефективного виконання поліцією покладених на неї завдань. Саме з цієї причини дослідження перспектив розвитку Національної поліції України дозволить покращити її діяльність вже сьогодні, посилить адаптивність до дій в надзвичайних умовах та забезпечить послідовність у реалізації реформ правоохоронної системи.

Актуальність піднятої у дисертації проблематики зумовлена тим, що становлення й подальший розвиток Національної поліції України має відбуватися за певним дороговказом. Натомість сьогодні все більшого поширення набувають локальні трансформації окремих служб і підрозділів поліції, обумовлені викликами і потребами сьогодення. Прихильники новацій наводять аргументи на користь і доцільність реформування Національної поліції за зразком зарубіжних держав, тоді як противники оперують доцільністю запозичення власного досвіду. Правда полягає у тому, що концептуальне дослідження правового забезпечення служби в поліції є сьогодні назрілим і необхідним. Судити ж про ефективність реформ у системі Національної поліції

Дніпровський державний університет
внутрішніх справ

Від №	2901
« 03 » 09	20 24 р.
Основний док.	10

можливо лише після завершення воєнного стану та відновлення мирного життя в Україні.

Важливо відмітити, що прагнення України увійти до складу ЄС у статусі держави-учасниці супроводжуються значним обсягом національних зобов'язань, що стосуються вдосконалення публічного адміністрування за багатьма напрямками. Одним із важливих стратегічних напрямів є розбудова інституту служби в поліції. Остання має трансформуватися у сервісну службу, в основі якої лежать партнерські відносини з населенням, відкритість та прозорість у діяльності, професіоналізм та інноваційність.

Вказаним обумовлена потреба комплексного наукового опрацювання авторської парадигми концептуальних засад адміністративно-правового забезпечення служби в Національній поліції України, а також розробки науково обґрунтованих рекомендацій для подальшого становлення Національної поліції України як правоохоронної інституції європейського зразка. Слід визнати, що безпосередня участь частини органів і підрозділів Національної поліції у бойових діях вимагає акцентуації наукових пошуків, спрямованих на поліпшення правового забезпечення служби в поліції під час дії особливого правового режиму воєнного стану та у повоєнний період.

У зв'язку з вищевикладеним, дисертаційне дослідження О.Ю. Камишанського є актуальним напрямком наукового пошуку. Обрана дисертантом тематика належить до пріоритетних у галузі адміністративного права. Роботу виконано відповідно до: Указу Президента України від 12.01.2011 № 24/2011 «Про План заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що впливають з її членства в Раді Європи»; Указу Президента України від 11.05.2023 № 273/2023 «Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки»; постанови Кабінету Міністрів України від 30.04.2024 № 476 «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні»; наказу МВС України від

11.06.2020 № 454 «Про затвердження тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки».

Належна ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень, висновків та пропозицій забезпечується по-перше плідним використанням розгорнутої методології наукового дослідження правових явищ; по-друге – рівнем узагальнення теоретичних висновків і поглядів, викладених у вітчизняній та зарубіжній літературі, правових концепціях і відповідних програмах; по-третє, ретельним вивченням джерел позитивного права; по-четверте, належною апробацією результатів дослідження і їх оприлюдненням, відповідно до встановлених МОН України вимог.

Аналіз дисертації свідчить про належний вибір методології дослідження: компаративістського, діалектичного, логіко-семантичного, системно-структурного, історико-правового, абстрагування, статистичного, методу правового прогнозування та багатьох інших – що дозволили отримати точні та достовірні дані про удосконалення адміністративно-правового забезпечення служби в Національній поліції України.

Позитивним у роботі є те, що у процесі дослідження дисертантом опрацьовано документи, що стали науковою основою дослідження: Конституцію України, положення національного законодавства у сфері поліцейської діяльності та міжнародні акти, ратифіковані Верховною Радою України, акти Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади, які визначають засади адміністративно-правового регулювання служби в поліції України, накази МВС України та Національної поліції України, що стосуються організації діяльності поліції.

Структура і зміст роботи переконливо свідчать про практичну зорієнтованість роботи, як підґрунтя для подальших досліджень і вирішення теоретико-правових питань, пов'язаних з удосконаленням адміністративно-правового забезпечення служби в Національній поліції України.

Основні теоретичні положення, висновки й практичні рекомендації, викладені у дослідженні, пройшли апробацію на міжнародних, всеукраїнських

та регіональних науково-практичних конференціях і круглих столах, зокрема: «Актуальні проблеми імплементації наукових досягнень у практичну діяльність» (м. Київ, 19–20 січня 2022 р.), «Взаємодія публічного та приватного права: сучасні проблеми та виклики» (м. Київ, 21–22 лютого 2022 р.), «Актуальні проблеми взаємодії правової науки та практики її застосування» (м. Київ, 16–17 березня 2022 р.), «Перспективні напрямки розвитку юридичної науки у 21-му сторіччі» (м. Київ, 14–15 червня 2022 р.), «Проблемні питання юридичної науки в контексті реформування правової системи України» (м. Київ, 19–20 жовтня 2022 р.), «Правові проблеми сучасності та наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 25–26 січня 2023 р.), «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 15–16 лютого 2023 р.), «Пріоритетні напрями розвитку юридичної науки в умовах сьогодення» (м. Київ, 13–14 березня 2023 р.), «Інноваційні підходи до реформування сучасного законодавства» (м. Київ, 20–21 квітня 2023 р.), «Проблеми реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права в Україні» (м. Київ, 09 листопада 2023 р.), «Актуальні проблеми запобігання та протидії домашньому насильству» (м. Дніпро, 5 грудня 2023 р.), «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти» (м. Дніпро, 15 березня 2024 р.).

Основні положення дисертації викладено у 34 наукових публікаціях, серед яких 17 наукових статей у фахових виданнях України категорії «Б», 4 статті у міжнародних наукових виданнях, включених до наукометричних баз Scopus/WOS, 1 стаття у закордонному фаховому науковому виданні та 12 тез, включених до збірників матеріалів за результатами науково-практичних конференцій і круглих столів. Таким чином, достовірність отриманих даних і обґрунтовано сформульованих пропозицій визначається правильно обраним методологічним підходом до проведеного дослідження, всебічним використанням емпіричного матеріалу, підтверджується результатами апробації на науково-практичних та наукових конференціях, а також публікаціями у фахових виданнях. Вказане дає підстави стверджувати, що сформульовані в

дисертації наукові положення, висновки і рекомендації мають достатню міру обґрунтованості та достовірності.

Наукова новизна і практична значущість одержаних результатів обумовлена своєчасною постановкою проблеми, дослідженням особливостей адміністративно-правового забезпечення служби в поліції у порівняльно-правовому аспекті, намаганням сприяти вдосконаленню нормативного матеріалу, що регламентує зазначену сферу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації положення можуть бути використані у: науково-дослідній сфері – для подальших наукових розвідок проблем поліцейської діяльності та розвитку теорії поліцейського права (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження в наукову діяльність Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 12.05.2024 № 1208-2024 НД); правотворчості – при вдосконаленні положень чинного законодавства щодо системи, структури і стандартів діяльності Національної поліції України; правозастосовній діяльності – для вдосконалення діяльності територіальних органів і підрозділів Національної поліції України (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження в практичну діяльність підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України від 15.05.2024 № 152/2024 ПД); освітньому процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції», «Поліцейська діяльність» (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 22.04.2024 № 2/04-2024)

Перший розділ дисертації має назву: «Теоретико-правові засади інституту служби в поліції в умовах трансформації правоохоронної системи України». У ньому здобувач доволі вдало наголошує, що законодавство про поліцію в Україні потребує подальшого вдосконалення, насамперед за рахунок систематизації нормативно-правових актів із чітким розмежуванням

повноважень між Національною поліцією та МВС України щодо прийняття та видання нормативно-правових актів (с. 59).

Заслуговує на увагу позиція дисертанта що інститут публічної служби не є достатньо розробленим в Україні, адже наукові ідеї та підходи допоки не знаходять належного закріплення у нормативно-правових актах. Зокрема, це стосується відсутності базового закону про публічну службу в Україні (с. 88).

Другий розділ дисертації має назву: «Служба в поліції як різновид державної служби». У ньому дисертант справедливо наголошує, що формування національної моделі публічної служби в Україні сприятиме більш ефективній реалізації завдань і функцій держави, удосконаленню правового статусу різноманітних категорій публічних службовців та ефективному захисту прав і свобод людини (с. 128). Все це, безумовно, стосується і служби у Національній поліції України.

До теоретичних здобутків дисертанта слід віднести особливості державної служби, а саме: а) професійний характер; б) відкритість; в) людиноцентристська спрямованість; г) диференціація; г) оплатний характер; д) наявність системи кар'єрного зростання та соціальних пільг; е) наявність особливих обмежень щодо вступу та проходження; є) особливості юридичної відповідальності; ж) централізований характер; з) універсальність. (с. 142).

Автор визначає службу в поліції як державну службу особливого характеру, що відрізняється низкою спеціальних умов та функціонує з метою забезпечення прав і свобод людини, в інтересах держави і суспільства щодо практичного виконання покладених на поліцію завдань із використанням наданих законом повноважень (с. 152).

Третій розділ дисертації має назву: «Кадровий менеджмент в системі Національної поліції України». З огляду на завдання, які стоять перед дисертантом на цьому етапі дослідження позитивно сприймаються визначені ним особливості: відповідність потребам системи Національної поліції України; існування обмеженого кола об'єктів та суб'єктів професійної орієнтації; наявність спеціальних профорієнтаційних заходів; плановий характер;

відсутність нормативно-правової основи; кореспондування результатів проведеної профорієнтації з рівнем довіри населення до Національної поліції України (с. 180).

Окрім цього слушною є думка дисертанта, що кадрова робота в Національній поліції України повинна мати системний характер та бути не лише спрямованою на вирішення поточних кадрових проблем, а й діяти на перспективу. Тому, як відмічає автор, все більшого поширення набуває рекрутинг як найбільш сучасна форма роботи з кадрами (с. 208).

Практична спрямованість положень дисертації розкривається у констатації автором доцільності доповнення низки законів та підзаконних нормативно-правових актів (с. 215, 216, 219).

Четвертий розділ дисертації має назву: «Зарубіжний досвід правового регулювання служби в поліції». У межах цього розділу дисертант робить висновок, що загальними стандартами діяльності поліції виступають такі: а) забезпечення верховенства закону, коли під час служби поліцейські притримуються визначених приписами процедур, виявляють повагу до інших тощо; б) деполітизація, тобто мінімізація впливу політики на функціонування поліції; в) демілітаризація, що виявляється у необхідності забезпечення організаційної структури, відмінної від системи організації військових підрозділів, оскільки поліція не воює з ворогом, вона надає певні послуги і співпрацює із власними громадянами, також поліція повинна все більше тяжіти до цивільної служби, аніж до військової (с. 323).

Автор обґрунтовує доцільність використання поняття кандидатських критеріїв щодо служби в поліції. Під ними він пропонує розуміти умови, вимоги та стандарти, які дозволяють або унеможливають реалізацію особою права на службу в поліції (с. 325).

П'ятий розділ дисертації має назву: «Перспективи вдосконалення інституту служби в поліції». Особливу увагу у цьому розділі автор приділяє організаційним рівням трансформації інституту служби в Національній поліції України у повоєнний період.

Доволі вдалим вбачається проведений аналіз організаційних рівнів трансформації інституту служби в Національній поліції України. Такими рівнями названі складові системного перетворення поліції з центрального органу виконавчої влади у сервісно орієнтовану службу, внутрішня і зовнішня організаційна діяльність якої відповідає міжнародним стандартам поліцейської діяльності (с. 356).

Не менш важливою вбачається приділена у роботі увага до діяльності Національної поліції із забезпечення правових заходів режиму воєнного стану, зокрема, несення служби на блокпостах, забезпечення режиму світломаскування та комендантської години (с. 369).

Зауваження і дискусійні положення. Між тим, не всі авторські тези, твердження і міркування сприймаються як логічний підсумок спостережень, що на достатньому рівні обґрунтовані з теоретичних позицій, здобутків юридичної практики і аналізу нормативного матеріалу. Деякі з них потребують додаткових роз'яснень і уточнень з огляду на сучасний стан та перспективи розвитку адміністративно-правової теорії і відповідної законодавчої бази. У зв'язку з цим, є необхідність зупинитися на певних недоліках дослідження, висунути ряд зауважень критичного характеру та виділити дискусійні положення.

1. Розділ 2 дисертаційного дослідження має назву «Служба в поліції як різновид державної служби» (с. 108), натомість у межах цього розділу автор вивчає питання формування національної моделі публічної служби в Україні (підрозділ 1.1). Виходячи з того, що поняття «державна служба» та «публічна служба» не є тотожними, авторська позиція з цього приводу вимагає уточнення.

2. На стор. 141-142 підрозділу 2.2 «Поняття, зміст та особливості інституту державної служби в Україні» дисертації автор зазначає особливості державної служби, серед яких вказує на її універсальність. Втім, нижче по тексту дисертант зазначає про можливість поділу державної служби на цивільну та мілітаризовану (с. 142). Чи не суперечить такий поділ універсальності державної служби? Цікаво дізнатися думку дисертанта стосовно цього питання.

3. На стор. 173 дослідження автор пропонує розробити Стратегію професійної орієнтації в Україні, у якій передбачає переформатування підходів до розуміння професійної орієнтації, а також оновлення запроваджуваних форм, методів, інструментів профорієнтації. Яким чином такі новації вплинуть на ефективність служби в Національній поліції?

4. У підрозділі 4.2 «Загальна характеристика служби в поліції у державах Європейського Союзу» дисертант зазначає, що у окремих державах із давніми традиціями демократії, таких як США, поліцію може замінити приватний сектор, якому делегуються повноваження щодо застосування публічного примусу (с. 296). Зазначене твердження вимагає пояснень.

5. Розглядаючи у підрозділі 5.2 «Організаційні рівні трансформації інституту служби в Національній поліції України у повоєнний період», на стор. 356, автор пропонує серед інших новацій, запровадити волонтерство у поліції а також створити мобільні поліцейські відділення. Не відкидаючи актуальності таких пропозицій цікаво дізнатися детальне пояснення запропонованих змін до діяльності Національної поліції.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам. Наведені зауваження не впливають на позитивну оцінку виконаної О.Ю. Камишанським наукової роботи, а здійснений дисертантом творчий доробок заслуговує на повагу і безумовну підтримку. Подана до рецензування дисертація містить раніше не захищені наукові положення та отримані особисто автором нові науково обґрунтовані результати у сфері адміністративно-правової науки, які у сукупності розв'язують важливу науково-прикладну проблему концептуальних засад адміністративно-правового забезпечення служби в Національній поліції України. Дисертація має відповідну наукову цінність і позитивне значення для подальшого розвитку адміністративного права і адміністративного законодавства.

Положення дисертації знайшли належне відображення в опублікованих дисертантом наукових публікаціях. Зміст реферату належним чином кореспондується з дисертацією та її основними результатами. Наведене

дозволяє визнати дисертаційне дослідження «Адміністративно-правове забезпечення служби в Національній поліції України» завершеним самостійним дослідженням, що відповідає вимогам МОН України до дисертацій, поданих на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, а також Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1197. Автор дисертації – Камішанський Олексій Юрійович на підставі прилюдного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
провідний науковий співробітник
Науково-дослідного інституту
публічного права
доктор юридичних наук, професор

Максим КАЛАТУР

*особистий підпис
завідуючого*

